

Sofie Podlipská: veřejná činnost ve světle dobových pramenů

Bc. Radka Oudová

posudek oponentky diplomové práce

Autorka předkládá obsažný a koncepčně kvalitní text, postavený na pečlivé práci s archivními dokumenty, ve kterém přibližuje veřejnou činnost i osobní život Sofie Podlipské a jejich vzájemné prolínání v kontextu 19. století. Díky povaze analyzovaných pramenů (převážně se jedná o korespondenci, ale objevují se i dokumenty odlišné povahy) je práce přínosná i z hlediska poznávání každodennosti měšťanského života 19. století.

Po formální stránce splňuje diplomová práce všechny náležitosti, rozsahem je nadstandardní (165 stran). Obsahuje kvalitní poznámkový aparát, přehled použitých archivních materiálů (pocházejících převážně z Literárního archivu Památníku národního písemnictví, v menší míře pak z archivů Muzea hlavního města Prahy a Národního muzea), seznam použité literatury a dobového tisku. Pro usnadnění orientace v textu je na konci práce zařazen jmenný rejstřík osob, které jsou v textu zmiňovány, i se stručnými biografickými údaji. Text je velmi přehledně členěný.

V prvních dvou kapitolách objasňuje autorka svůj záměr podat životní příběh této významné ženské osobnosti z antropologické perspektivy s důrazem na její společenské aktivity a analýzu prostředí, které formovalo její životní názory a směřování. Autorka předkládá propracovanou metodiku práce s archivními a muzeálními prameny, prokázala velmi dobrou schopnost práce s archivními materiály, jejich třídění a interpretace, vše doplněné o vlastní kritickou analýzu.

Třetí kapitola zpracovává životní příběh Sofie Podlipské formou podrobné antropologické studie. Ukazuje Podlipskou jako silnou a schopnou ženu, pro kterou byla rodina vždy na prvním místě, ale v kritických momentech dokázala vzít svůj život do vlastních rukou a (možná nevědomky) tak nenápadně narušovat konvence, které v měšťanské společnosti 19. století panovaly. Velmi čtivou formou se v jednotlivých podkapitolách dozvídáme o rodinných vztazích a konstelacích, které od dětství formovaly osobnost mladé Sofie, o jejím dospívání, manželství a posléze mateřství a vdovství. Vliv prarodičů Vogelových, otce a sestry Johanky se v tomto ohledu jeví jako zásadní. Ve šťastném manželství s Josefem

Podlipským se pak začal výrazněji rozvíjet její veřejný (zejména spolkový) život i spisovatelská dráha, které dosáhly vrcholu po manželově smrti.

Obsáhlá pátá kapitola se věnuje četným veřejným aktivitám Sofie Podlipské, probíhajícím hlavně v rámci nejrůznějších spolků, jichž byla členkou. Díky své povaze a životním prioritám se podílela zejména na činnosti spolků, které měly v náplni výchovnou a vzdělávací činnost (Ochrana opuštěných a zanedbaných dívek, Ženský výrobní spolek, Americký klub dam a mnohé další). Závěrečná kapitola mapuje i přednáškovou činnost a samozřejmě literární dráhu spisovatelky, která nebyla vždy jednoduchá. Podrobněji je popsán pracovní vztah s J. Ottou, vedoucí k založení tzv. Ženské bibliotéky, která měla sloužit (nejen) literárnímu vzdělávání ženské části populace, ale i spolupráce s dalšími nakladateli. Na základě procentuální obsahové analýzy prostudovaných pramenů autorka ukazuje, že 60% z nich reflektuje dění v literárním a překladatelském prostředí, které bylo přes četné další aktivity hlavním polem působnosti Sofie Podlipské.

Před závěrem práce, ve kterém autorka shrnuje své poznatky o významné dámě českých dějin, je na několika stránkách nastíněn možný badatelský postup při zpracování dalších archivních fondů.

Autorce se z četných zdrojů podařilo poskládat životní příběh Sofie Podlipské a zasadit ho do kontextu doby a každodennosti měšťanských obyvatel Prahy 19. století, což považují za velmi cenné. Práce nepostrádá objektivitu, které může být při práci s archiváliemi někdy těžké dosáhnout. Radka Oudová však prokázala velmi dobrou schopnost práce s archivními i muzeálními prameny a předložila kvalitní antropologickou studii. Jediné, co mě na odevzdané práci zarazilo, je absence rozsáhlejší obrazové přílohy, například s ukázkami jednotlivých dopisů a dokumentů. Autorce bych doporučila text publikovat.

Práce splňuje všechny základní požadavky, kladené na úroveň diplomových prací na Ústavu etnologie FF UK a doporučuji ji dalšímu řízení s navrženou klasifikací „výborně“.

V Praze dne 28. 8. 2015

PhDr. Kamila Remišová Věšíňová, Ph.D.